

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Ing. Zuzana Šoltisová

PRAKTICKÉ VYUŽITIE AUDIOVIZUÁLNEHO MATERIÁLU PRI VYUČOVANÍ ODBORNÝCH PREDMETOV

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS: Ing. Zuzana Šoltisová

Kontakt na autora: Súkromná stredná odborná škola, Hviezdoslavova 11, Bardejov
soltisova.zuzana@centrum.sk

Názov OPS: Praktické využitie audiovizuálneho materiálu pri vyučovaní
odborných predmetov

Rok vytvorenia OPS: 2014
IX. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: PaedDr. Háberová Iveta

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Film, audiovizuálne dielo, vyučovací proces, videoukážka, estetika, móda, odev, účes.

Anotácia

V predloženej OPS sú spracované materiály a námety na vyučovanie odborného predmetu Estetická výchova, v študijnom odbore Kozmetička a vizážistka, aby čo najlepšie podporovali motiváciu a osobné zapojenie žiakov do vyučovacieho procesu. Práca opisuje skúsenosti s využitím audiovizuálnych pomôcok, vybraných historických filmov alebo ich častí, na vyučovacej hodine. Hodiny sa tak stávajú pestrejšími, žiaci vidia prepojenosť teórie s praxou. Výsledkom tohto vyučovania sú praktické ukážky tvorby žiakov so zámerom zosúladiť odev, účes a líčenie do jedného kompaktného celku s dôrazom na charakteristické prvky historického obdobia.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania

Využívanie informačno-komunikačných technológií vo vyučovaní	52/2010 - KV
Aktivizujúce metódy vo výučbe odborných predmetov	147/2010 - KV
Marketing v módnom priemysle - módne trendy v odevníctve	942/2012-KV
Mediálna výchova v školskej praxi	181/2010 - KV

OBSAH

ÚVOD	5
1 OPIS OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI.....	7
1.1 Kontext a rámec.....	7
1.2 Špecifikácia cieľovej skupiny.....	7
1.3 Ciele Osvedčenej pedagogickej skúsenosti.....	8
1.4 Vymedzenie kompetencií.....	8
2 AUDIOVIZUÁLNE PROSTRIEDKY A ICH VYUŽITIE NA VYUČOVANÍ.....	9
2.1 Autorské dielo a jeho použitie v škole	10
3 OPIS VYUČOVACÍCH HODÍN S POUŽITÍM VYBRANÝCH FILMOV	11
3.1 Vývoj odevov a módy v Starovekom Egypte	12
3.2 Vývoj odevov a módy v Starovekom Grécku	19
ZÁVER	24

ÚVOD

Pre dnešný svet a mladých ľudí je typický príjem informácií pomocou audiovizuálnych prostriedkov. Mladí ľudia často trávia viac času pozeraním filmov, ako prípravou do školy. Tento fakt som využila pri vyučovaní tematického celku História odevnej a účesovej tvorby v študijnom odbore kozmetička a vizážistka.

Cieľovou skupinou sú žiaci strednej odbornej školy, ktorý majú vo svojich odboroch zameranie na služby v oblasti starostlivosti o krásu, teda kaderníkov, kozmetičky, vizážistky, ale aj krajčírky a návrhárky odevov alebo historických kostýmov.

V svojej OPS opisujem konkrétne skúsenosti zo svojej pedagogickej praxe pri vyučovaní odborných predmetov na strednej odbornej škole, ktoré sú orientované na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov.

Mojím cieľom je poukázať na inovatívne formy a metódy vyučovania odborných predmetov v oblasti dejín odievania a vizáže s aplikáciou na známe a často uvádzané historické filmy, ktoré vedú k vytvoreniu podnetného, aktivizujúceho a zážitkového prostredia pre prácu žiakov na vyučovacej hodine.

Pre každé historické obdobie je typický určitý štýl odevov, účesov a líčenia. Keď poznáme úpravu vlasov a starostlivosť o zovňajšok v jednotlivých historických etapách, získame inšpiráciu na vytváranie podobných a tvarovo blízkych účesov alebo prvkov odevov v súčasnosti. Pretože móda je jeden veľký kolotoč, ktorý sa s istými obmenami stále vracia. Poznatky sa snažím sprostredkovať svojim žiakom prostredníctvom vybraných historických filmov, alebo ukážok z nich. Žiaci takouto formou rýchlejšie pochopia historické súvislosti, chronológiu a získajú všeobecný prehľad jednotlivých období vývoja odevu a účesu.

Ukážky z historických filmov alebo seriálov rozvíjajú historické chápanie, kritické myslenie a utváranie si vlastného názoru. Sú mimoriadne výkonným a energeticky nenáročným prostriedkom s bohatými výrazovými možnosťami.

Veľkým pomocníkom v tomto prípade sú on-line videa z internetu, pretože jednotlivé ukážky historických filmov čerpám práve z neho. Žiakom sa táto forma vyučovania mimoriadne páči, pretože takto získavajú prehľad o jednotlivých historických slohoch a o historických súvislostiach.

Svojou prácou chcem povzbudiť učiteľov odborných predmetov, aby pri vyučovaní historických skutočností využívali práve filmové ukážky, či už to budú ukážky z dobových dokumentárnych filmov alebo hrané filmy, filmové seriály, rozprávky a pod. Výber závisí od preberanej problematiky, témy, cieľa vyučovacej hodiny a predmetu. Dôraz kladiem na rozvoj medzipredmetových vzťahov, hlavne dejepisu, spoločenskej komunikácie, dejín umenia a cvičení z vizáže.

Okrem zdieľania dojmov z filmu, žiaci ocenia aj priestor na vyjadrenie svojich názorov a argumentov v diskusii, postupne si vytvoria vlastné názory a predstavy o tom, ako to v týchto časoch vyzeralo a samozrejme tieto poznatky aplikujú aj pri praktických cvičeniach, keď vytvárajú vlastné návrhy odevov, účesov a líčenia.

Nezanedbateľný je aj rozvoj estetického cítenia, ktorý je pre tieto odbory nevyhnutný. Na základe jednotlivých filmových ukážok majú žiaci možnosť vyjadriť svoj názor aj na adresu tvorcov filmu, hlavne tvorcov kostýmov a maskérov. Na základe všetkých sprostredkovaných informácií dokážu sami navrhnúť historický kostým, účes a líčenie.

1 OPIS OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI

Film alebo audiovizuálne dielo je možné využiť vo vyučovacom procese ako prvok prebúdžajúci u žiakov určitú myšlienku alebo predstavu. Audiovizuálne dielo podporuje tvorivé myslenie žiaka, núti ho zamyslieť sa nad situáciou alebo problémom.

Opisovaná osobná skúsenosť vychádza z predpokladu, že žiaci venujú veľa času sledovaním historických komerčných filmov a seriálov vďaka ktorým je možné nasmerovať ich aj na sledovanie prostredia v ktorom sa dej odohráva.

Ukážky z historických filmov slúžia ako simulačné modely spôsobu života, odievania a účesovej tvorby, podnecujú záujem žiakov o vzdelávanie. Film alebo jeho ukážku je možné pustiť na vyučovacej hodine, ale žiak môže film vidieť aj doma a v škole prebehne diskusia k filmu. Často postačí krátka ukážka filmu, ktorá upúta žiakov tak, že si celý film popozerajú doma.

1.1 Kontext a rámec

K významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese patria ukážky zaznamenané na videu alebo CD nosičoch, preto využitie počítačov a internetu predstavuje možnosti simulácie experimentov. Osvedčená pedagogická skúsenosť vychádza z osobnej pedagogickej praxe na strednej odbornej škole v oblasti odborného vzdelávania a mediálnej gramotnosti na odbornom predmete Estetická výchova a vizáž. Pre jej realizáciu je potrebné, aby učitelia zvládli zaradenie nových progresívnych metód vyučovania a mali základné zručnosti práce s digitálnymi technológiami pri príprave a na samotnej vyučovacej hodine.

Vo svojej práci ponúkam opis realizácie vyučovacích hodín s využitím ukážok z historických filmov. Pri výbere filmu alebo ukážky som vychádzala z toho, že žiaci pri preberaní historických období v móde strácali prehľad, ale ak som im pripomenula konkrétny film vedeli rýchlo zareagovať na to, aká móda bola pre dané obdobie typická, pričom vychádzali z odevu a účesu hercov.

Vybrané filmy alebo ukážky sú určené žiakom strednej odbornej školy v študijnom odbore kozmetička a vizážistka, ale môžeme ich použiť pri vyučovaní histórie odevnej a účesovej tvorby v odboroch kaderníčka, vlasová kozmetika, krajčírka, odevníctvo v rôznych ročníkoch.

V prípade, že sa niekto rozhodne postupovať podľa tejto OPS, je vhodné zabezpečiť prístup do odbornej učebne s digitálnymi technológiami.

1.2 Špecifikácia cieľovej skupiny

OPS je určená pre:

- Kategória pedagogických zamestnancov (podľa zákona č. 317/2009 z. Z.): *učiteľ*
- Podkategória: *učiteľ pre stredné odborné vzdelávanie*
- Vzdelávacia oblasť: *technické a technologické vzdelávanie*
- Škola: *stredná odborná škola*
- Vyučovaci predmet: *Estetická výchova a vizáž*
- Tematický celok: *historické návraty v móde*

1.3 Ciele osvedčenej pedagogickej skúsenosti

Mojím cieľom bolo spracovať materiály a námety na vyučovanie odborného predmetu Estetická výchova, v študijnom odbore Kozmetička a vizážistka a Úžitkové výtvarníctvo v študijnom odbore Vlasová kozmetika, aby čo najlepšie podporovali motiváciu a osobné zapojenie žiakov do vyučovacieho procesu a rozvoj mediálnej gramotnosti žiakov, ako jednej z kľúčových kompetencií pre 21. storočie.

Hlavným cieľom mojej práce je poskytnúť učiteľom:

- námety ako zatriktívniť vyučovanie,
- metodický materiál, ktorý bude obsahovať názvy použitých filmov a seriálov, odkazy na internetové stránky, kde je možné ukážky spustiť, námety na aktivity súvisiace s návrhmi vizáže pre jednotlivé historické obdobia.

Čiastkové ciele:

- sprístupniť alebo upevniť učivo s využitím filmov a filmových ukážok,
- zvýšiť aktivitu a záujem žiakov,
- naučiť žiakov kriticky pristupovať k mediálnym informáciám,
- vedieť aplikovať získané vedomosti v praxi.

1.4 Vymedzenie kompetencií

Zaradenie filmových ukážok do vyučovania odborných predmetov v študijnom odbore kozmetička a vizážistka má potenciál prispieť k rozvoju týchto kompetencií:

- vyjadrovať a zdôvodňovať svoje názory,
- podať výklad a popis konkrétneho objektu, veci alebo činnosti,
- vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať informácie a používať ich kritickým a systematickým spôsobom,
- posudzovať relevantnosť a rozlišovať medzi skutočnosťou a virtuálnym svetom,
- vedieť samostatne predkladať jednoduché návrhy a projekty, formulovať, pozorovať, triediť a merať,
- rozvíjať vlastnú aktivitu, samostatnosť, sebaopoznanie, sebadôveru a reproductívne myslenie,
- samostatne pracovať a zapájať sa do práce kolektívu,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi.,
- overovať získané poznatky, kriticky posudzovať názory druhých,
- získavať samostatným štúdiom všetky nové informácie vzťahujúce sa priamo k objasneniu neznámych oblastí problému,
- zhodnotiť význam rozmanitých informácií, samostatne zhromažďovať informácie, vytriediť a využiť len tie, ktoré sú pre objasnenie problému najdôležitejšie,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, zvažovať rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, stanoviť kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- mať zodpovedný postoj k vlastnej profesijnej budúcnosti a ďalšiemu vzdelávaniu, uvedomovať si význam celoživotného učenia,
- vyhľadávať vhodné informačné zdroje a potrebné informácie,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov, kriticky pristupovať k získaným informáciám a byť mediálne gramotný.

2 AUDIOVIZUÁLNE PROSTRIEDKY A ICH VYUŽITIE NA VYUČOVANÍ

Pre dnešné školstvo je typické kladenie veľkého dôrazu na rozvoj schopností pracovať s informačno-komunikačnými prostriedkami, ktoré sú nevyhnutné pre efektívne uplatnenie absolventa v jeho budúcom povolání. Tradičné vzdelávacie pomôcky, ku ktorým patria hlavne učebnice už dnes nie sú postačujúce. Vyplýva to hlavne z toho, že dnešná mládež má vyššiu úroveň technických vedomostí a média ku ktorým majú jednoduchší prístup im umožňujú prijímať informácie viacerými zmyslami.

Z toho vyplývajú zvýšené nároky na učiteľov, využívať didaktickú techniku a rôzne masmédiá na skvalitnenie vyučovacieho procesu a zvýšenie záujmu a motivácie žiakov. Samozrejme, že učiteľ musí vedieť obsluhovať túto techniku a mať vhodne pripravený študijný materiál, ktorý bude žiakom prezentovať. Žiaci ocenia, keď sa s nimi komunikuje prostriedkami, ktoré sú im blízke zvyšuje sa prestíž učiteľa, pretože vyučovanie sa stáva pestrejšie a zaujímavejšie. (Berková, 2012)

Pri vyučovaní býva najčastejšie používaný verbálny komunikačný kanál. Výskumy ukazujú, že človek až 87% informácii získava zrakom, 9% sluchom a 4% inými zmyslami. (Petty, 1993). Preto moderné a efektívne vyučovanie, smerujúce k rozvoju kľúčových kompetencií vymedzených v rámcových vzdelávacích programoch, by malo obsahovať prácu so širokým spektrom predovšetkým názorných didaktických médií – vyučovacích prostriedkov a uplatňovať aktivizujúce metódy vyučovania, ktoré vedú k rozvíjaniu produktívneho a kritického myslenia žiakov. Spôsob zaradenia učebných pomôcok závisí od toho, akú funkciu majú vo vzdelávacom procese vykonávať a ktoré úlohy majú plniť.

Vyučovanie pomocou audiovizuálnych prostriedkov je v podstate naplnením Komenského zlatého pravidla: „*Aby všechno bylo předváděno tolika smyslům, kolika možno. Totiž věci viditelné zraku, slyšitelné sluchu a hmatatelné hmatu, může-li něco býti vnímáno více smysly, budiž to předváděno více smyslům!*“ (KOMENSKÝ, Jan Amos. *Velká didaktika*. Přeložil Augustin Krejčí, Brno: Komenium, 1948)

Audiovizuálne učebné pomôcky môžeme rozdeliť:

- *audiovizuálne statické učebné pomôcky* podávajú vizuálnu aj auditívnu informáciu, a tým zvyšujú pedagogicko-psychologickú účinnosť odovzdávania poznatkov.
- *audiovizuálne kinetické (dynamické) učebné pomôcky* slúžia na zachytenie a reprodukovanie pohybu v priestore a v čase. Sprístupňujú študentom také javy, procesy a technologické pochody, ktoré nemožno sledovať priamym pozorovaním.

Sem patria:

- *Film* umožňuje nielen presné zachytenie objektov i javov v pohybe a v dynamickom vývoji, ale aj kombinovať živé nahrávanie v teréne alebo vo filmových ateliéroch s trikovými zábermi. Tým získava na dramatickosti a presvedčivosti, ktoré zvyšujú jeho didaktickú účinnosť.
- *Videozáznam prepisu hotového učebného programu* je učebnou pomôckou, ktorá sa získava prepisom a úpravou televízneho vzdelávacieho programu. Rieši časové disproporcie medzi vysielaním televízneho programu a vyučovacím časom príslušnej školy.
- *Videozáznam - dabing* je špecifickým druhom videozáznamu zhotoveného v zahraničí, v ktorom je príslušný komentár nahratý v cudzom jazyku.

- *Videozáznam reportážny* má najväčší význam v tom, že umožňuje okamžité názorné sprístupnenie unikátnych, ťažko opakovateľných dejov väčšiemu počtu žiakov.
- *Videozáznam hraný*, ktorý sa vytvára podľa vopred pripraveného scenára, patrí k didakticky najefektívnejším učebným pomôckam. Má podobný dramatický účinok ako hraný film, jeho výroba je však operatívnejšia a jednoduchšia.
- *Priamy prenos z uzavretého televízneho okruhu*, napr. on-line sledovanie koncertu prostredníctvom internetu. Didakticky je vysoko efektívny, vyžaduje si však značné investičné aj prevádzkové náklady.
- *CD, DVD-video, DVD-audio, HD DVD, iHD, Blu-ray disc* predstavujú posledné vývojové články, ktoré obsahujú dáta umožňujúce prehrávať hudbu, video, obrázky, textové informácie, menu, navigácie, videosekvencie, a princíp multistory (pre didaktické účely je veľmi perspektívny, pretože umožňuje zasahovať do deja). (Dzurila, 2010)

Audiovizuálne prostriedky slúžia na zvýšenie názornosti vyučovania. Podľa úlohy vo vyučovacom procese ich rozdelíme na:

- motivačnú - t.j. zabezpečenie primeranej motivácie študenta k učeniu sa
- deskripčnú - zameranú na názorný opis objektu alebo javu, s ktorým sa má študent pri vyučovaní oboznámiť
- aplikačnú - keď pomôcka slúži ako príklad aplikovania teoretickej poučky v praxi
- demonštračnú - ktorá sa plní vtedy, ak učiteľ predvádza žiakom pomocou učebnej pomôcky nejaký experiment
- simulačnú - keď sa využíva na zjednodušené simulovanie zložitých a v škole ťažko realizovateľných procesov
- repetičnú - ak pomôcka umožňuje opakovanie a precvičovanie prv prebratého učiva (Metodická príručka)

2.1 Autorské dielo a jeho použitie v škole

V dobe, keď sú elektronické materiály nachádzajúce sa na internete takmer nevyhnutnosťou je potrebné zmieniť sa aj o problematike správneho a zákonného používania diel iných autorov vo vyučovacom procese.

Autorským právom je regulovaný nielen samotný proces tvorby autorského diela, vznik autorskoprávnej ochrany, označenie a zverejnenie diela, ale aj následné nakladanie s dielom. Činnosť škôl je tak pri napĺňaní svojho poslania, najmä pokiaľ ide o tvorivé vedecké bádanie alebo tvorivú umeleckú činnosť, do veľkej miery regulovaná a ovplyvnená autorským právom. (FILECCIA, Marco)

Všeobecne platí zásada, že dielo alebo jeho časť nie je možné bez súhlasu autora (licencie) akokoľvek využívať, to znamená, že ho nemôžeme rozmnožovať, rozširovať, vystavovať alebo zverejňovať. Z tohto pravidla však existuje celý rad výnimiek, ktoré umožňujú dielo alebo jeho časť za určitých podmienok využiť.

Podľa zákona 618/2003 Z.z. zo 4. decembra 2003 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) §28 ods. 1. Použitie diela na vyučovacie účely sa súhlas autora nevyžaduje na vyhotovenie rozmnoženiny krátkej časti zverejneného diela, na jej verejné rozširovanie inou formou prevodu vlastníckeho práva ako predajom, alebo na verejný prenos krátkej časti zverejneného diela, ak takéto použitie nepresahuje rámec odôvodnený vyučovacími účelmi v škole a neuskutočňuje sa na získanie priameho alebo nepriameho majetkového prospechu.

3 OPIS VYUČOVACÍCH HODÍN S POUŽITÍM VYBRANÝCH FILMOV

V tejto kapitole opisujem priebeh vyučovacích hodín pre učebný odbor kozmetička a vizážistka. Sú tu zakomponované rôzne metódy práce so žiakmi, ktoré viedli k návrhu vizáže s historickou tematikou.

Tematický celok: Historické návraty v móde

Pre daný tematický celok je v tematickom pláne predmetu Estetická výchova a vizáž vyčlenených 60 vyučovacích hodín rozdelených do štyroch ročníkov:

1. ročník - Starovek - kultúra odievania, líčenie, vlasy.
2. ročník - Stredovek - kultúra odievania, líčenie, vlasy.
3. ročník - Novovek - kultúra odievania, líčenie, vlasy.
4. ročník - Kultúra odievania, líčenie, vlasy v 19. a 20. storočí.

Cieľ:

- *kognitívny cieľ:* opísať kultúru odievania, líčenia, a úpravy účesov v jednotlivých historických obdobiach, orientovať sa v historickom vývoji odevov a módy, porovnať jednotlivé obdobia, rozšíriť poznanie súvislostí domáceho a európskeho kultúrneho vývinu, získané poznatky o módných smeroch a výrazových prostriedkoch využiť pri charakteristike umeleckých slohov a smerov,
- *afektívny cieľ:* podporiť hodnotové postoje a vzťah žiakov k prejavom módy v jednotlivých historických etapách s možnou aplikáciou na súčasnú módu, aktívne vnímať, pochopiť a hodnotiť odevy a módu, ako odraz spoločenského života, rozpoznať periodickosť, bohatosť, rozmanitosť a prekvapivosť dejín módy, spolupracovať v skupine a rešpektovať názory iných, vyjadriť vlastné pocity a názory, rozvíjať tolerantné postoje žiakov k druhým kultúram a podnecovať reflexiu vlastných postojov k vývoju módy,
- *psychomotorický cieľ:* navrhnuť historický odev, účes a líčenie, zrealizovať návrh na konkrétnom modeli, argumentovať, presadiť svoj názor a zapájať sa do diskusie, formovať praktické zručnosti žiakov pri interpretácii mediálnych obsahov.

Kompetencie: pracovať v tíme, prijať cudzí názor, argumentovať, riešiť problémy, zdôvodniť svoje riešenie, uplatňovať poznatky na pracovisku, narábať s médiami, prijímať a interpretovať mediálne obsahy.

Výkonový štandard: žiak bude schopný opísať charakteristické prvky odevu a vizáže typické pre konkrétne historické obdobie, navrhnuť súčasný odev, účes a líčenie s využitím historických prvkov, analyzovať etapy vývoja módy.

Kľúčové pojmy: móda, odev, líčenia a vizáž, účesová tvorba.

Cieľová skupina: študijný odbor kozmetička a vizážistka, študijný odbor vlasová kozmetika, učebný odbor kaderníčka.

Medzipredmetové vzťahy: modelové práce z vizáže, odborná prax, dejiny umenia, dejepis.

Učebné pomôcky: dataprojektor, PC s pripojením na internet, školská tabuľa, učebnica – O. Mózsiová, A. Bohatová: Dejiny odievania, SPN 2007, G. Nagy Lázsló: Odevy a účesy Lilium Aurum Dunajská Streda 2004, G. Lühr: Výtvarná výchova a základné techniky pre učebný odbor kaderník, fotoaparát.

Nasleduje analýza jednotlivých vyučovacích hodín, predkladám svoje overené návrhy aktivít. Aktivity podporujú najmä tvorivé a kritické myslenie žiakov.

3.1 Vývoj odevov a módy v Starovekom Egypte

Téma: Móda – odevná, účesová tvorba a líčenie v Starovekom Egypte – 4 hodiny

Výchovno-vzdelávacie ciele: Na základe filmovej ukážky a diskusie zrealizovať vizáž ženy starovekého Egypta. Pochopiť a kriticky posúdiť mediálne spracovanú a znázorňovanú realitu.

Žiak vie:

Opísať odevnú a účesovú tvorbu v starovekom Egypte.

Uviesť príklad starostlivosti o krásu v starovekom Egypte.

Nakresliť Egyptský odev a účes, urobiť rozbor Egyptského líčenia tváre.

Navrhnuť a prakticky zrealizovať ženský odev, účes a líčenie starovekého Egypta.

Typ hodiny: hodina základného typu s využitím multimediálnych prvkov

Formy výučby: frontálne opakovanie, diskusia, výklad s využitím multimediálnych prvkov

Vyučovacie pomôcky: počítač s pripojením na internet, interaktívna tabuľa (prípadne dataprojektor)

Štruktúra vyučovacej hodiny (1. hodina)

I. Organizačná časť (5 min)

Oboznámenie žiakov s obsahom a štruktúrou vyučovacej hodiny. Oboznámenie s cieľom vyučovania.

II. Opakovanie a kontrola vedomostí – diskusia (10 min)

1. Prečo je pre vizážistu dôležité zaoberať sa módou minulých storočí?
2. Z akých zdrojov čerpáme vedomosti o móde v minulosti?
3. Kde sa dnes uplatňujú historické odevy a líčenie?

III. Sprístupňovanie nového učiva (20 min)

Najskôr sme si pomocou prezentácie v PowerPointe ukázali a popísali ženský a mužský odev starovekého Egypta.

Obrázok 1 Snímka: Ženský odev v Egypte

Prameň: vlastný návrh

Obrázok 2 Snímka: Mužský odev v Egypte

Prameň: vlastný návrh

Po úvode do problematiky odievania a módy v Egypte sme si pozreli ukážky z niekoľkých historických filmov, kde bolo možné vidieť rôzne variácie Egyptského odevu. Pred každou filmovou ukážkou som žiakom v krátkosti opísala filmový príbeh a historické skutočnosti, neupozorňovala som ich na to, čo konkrétne v ukážke uvidia. Použila som ukážky z filmov:

- **Kleopatra** - príbeh sa odohráva na konci rímskej republiky, kedy Gaius Iulius Caesar (100 – 44 r. pred Kristom) začal vládnuť ako diktátor Impériu Romanu. Vo filme dominuje krásna egyptská kráľovná Kleopatra (Elizabeth Taylorová), ktorá sa snaží prostredníctvom mocných mužov dosiahnuť všetko, čo chce, hlavne moc nad Egyptskou ríšou. Elizabeth Taylor predstavuje Kleopatru, ako úchvatnú, ľstivú ale aj nádhernú a neopakovateľnú kráľovnú Egypta. Príbeh sa s historickou realitou nezhoduje, ale autori vytvorili pekný príbeh, obsadili výborných hercov a vynikajúcu výpravu - film bol dovtedy najdrahším filmom všetkých čias. Nezabudnuteľné herecké umenie hlavnej predstaviteľky, nádherné kostýmy, zaujímavé lokality a kulisy vo veľkofilme stačia na to, aby si žiačky vytvorili predstavu o móde a starostlivosti o krásu. Použila som ukážku: <http://www.youtube.com/watch?v=h-IxtDdeL7Y> (5min.), potom som pokračovala ukážkami fotogalérie: <http://www.fdb.cz/film/kleopatracleopatra/fotogalerie/10272>
- **Tajomstvo rieky Bohov (Siedmy zvitok)** - tritisíc rokov pred naším letopočtom sa v mocnej Egyptskej ríši faraón Mamose (Edmund Purdom) oženil s krásnou Lostris (Katrina Gibsonová), ktorá však milovala veliteľa Tanusa (Phillip Rhys). Po smrti manžela sa jej narodilo dieťa, ktoré však nesplodila s manželom. Jediný, kto o tom vedel, bol jej otrok a dôverník, múdry Taita (Art Malik), ktorý sľúbil zomierajúcej kráľovnej, že sa o dieťa postará. Odniesol ho k Nílu a zaprisahal boha rieky, aby na novorodenca dohliadol. Súbežne s príbehom sa v našej súčasnosti odohráva príbeh pozoruhodného najdúcha Hapiho (Jeffrey Licon), ktorého na brehu Nílu objavili v prútenom košíku mladý profesor egyptológie a jeho manželka, archeologička. Obaja hľadajú rozprávkový poklad spred päťtisíc rokov. <http://www.youtube.com/watch?v=jXcvpSGRCUk> (5min.) Z tejto ukážky som z časových dôvodov vyberala len určité sekvencie: 20:30 – 26:30, 30:45 -37:55. Taktiež som chcela žiakov motivovať k prečítaniu výborného románu od Wilbura Smitha - Rieka bohov, podľa ktorého bol film natočený.

Musíme si uvedomiť, že návrhy kostýmov v historických snímkach, sú výtvarmi zručných kostymérov a vizážistov, ktorí si taktiež museli naštudovať danú problematiku, ale do tvorby kostýmu vniesli aj svoje tvorivé nápady.

Výsledky sledovania filmových ukážok môžu byť niekedy skreslené, preto je potrebné vyberať vhodné ukážky a byť pripravený aj na alternatívu, že žiaci sami iniciatívne opíšu kostýmy, ktoré videli v nejakom historickom filme. V našom prípade to bol film, ktorý videli všetci Asterix Obelix a misia Kleopatru, niektorí žiaci si vybavili aj film o Mojžišovi.

IV. Diskusia k uvedeným ukážkam (10 min)

Frontálne opakovanie pomocou otázok, ktoré sú zobrazené na tabuli:

1. Ako vyzeral ženský a mužský odev v starovekom Egypte, opíšte jeho strih.
2. Môže bedrová zástera slúžiť ako inšpirácia v mužskom odievaní?
3. Sú egyptské odevy aplikovateľné aj v súčasnosti, opíšte ktoré?
4. Aké sú hlavné znaky egyptského odevu?
5. Ako vyzeral ideál ženskej krásy v Egypte?
6. Viete si predstaviť doplnky a šperky starovekého Egypta na dnešných odevoch?

V. Zadanie domácej úlohy

Nájdite na internete niečo zaujímavé o živote alebo móde starých Egyptanov a porozprávajte o tom.

Hodnotenie hodiny:

Táto vyučovacia hodina prebiehala klasickým spôsobom s tým, že čas vyučovacej hodiny som účelne rozdelila tak, aby bol pomer medzi výkladom a prácou žiakov cca 1:1. Pri klasickom vyučovaní sa uplatňuje len obmedzené množstvo vyučovacích metód, medzi ktoré patria hlavne rozprávanie, opis, vysvetľovanie a prednáška. V menšej miere, sa objavujú dialogické metódy ako rozhovor a beseda. V mojej pedagogickej praxi sa mi osvedčilo to, že v pri prvých vyučovacích hodinách v každom predmete začínam vyučovať klasickým spôsobom a postupne pridávam rôzne metódy aktivizujúceho vyučovania, na ktoré si musia žiaci zvyknúť, hľadám hlavne možnosti, ktoré podporujú diskusiu a tvorivosť.

Štruktúra vyučovacej hodiny (2. hodina)

I. Organizačná časť (5 min)

Oboznámenie žiakov s obsahom a štruktúrou vyučovacej hodiny. Oboznámenie s cieľom vyučovania.

II. Kontrola domácej úlohy – individuálne skúšanie (5 min)

Žiaci mali za domácu úlohu vyhľadať zaujímavosti o starovekom Egypte, vyzvala som dve žiačky, ktoré prerozprávali príbehy. Bol to príbeh o sfinge a jej troch hádankách a príbeh o žene menom Nefertiti, ktorá bola hlavnou manželkou faraóna Achnatona a patrila k najkrajším ženám starovekého Egypta, jej busta je vystavená v múzeu v Berlíne (sfinga a bustu kráľovnej Nefertity sme si popozerali na interaktívnej tabuli).

III. Motivačná časť (5 min)

Na druhej vyučovacej hodine, som využila ukážku z muzikálu Kleopatru. Kleopatru je český muzikál, pojednávajúci o živote Kleopatry VII. poslednej egyptskej panovníčke. Autorom hudby je Michal David a režisérom Filip Renč. Ukážkou je známa pesnička

z muzikálu Ted' královnou jsem já, v podaní hlavných predstaviteľiek muzikálu Ilony Csákovéj, Moniky Absolónovej a Báry Basikovej. Nájdate ju na stránke: <http://www.youtube.com/watch?v=iVhMeevAzU> (5:12 min). Aj keď muzikál žiačky nepoznajú, pesnička je známa a dobre vystihuje odevnú a účesovú tvorbu v starovekom Egypte. Práve táto ukážka bola výborným námetom pre zopakovanie základných prvkov odevu a tvorbu návrhu historického odevu, účesu a líčenia.

IV. Sprístupňovanie nového učiva (15 min)

Pokračovala som opisom úpravy hlavy, účesov, hygieny, líčenia a doplnkov. Tu som využila ukážku z filmu, ktorý žiaci poznajú a to Asterix Obelix a misia Kleopatra. Ide úspešnú komédiu na motívy komixových postavičiek Asterixa a Obelixa. Ich príbehy sa odohrávajú okolo roku 50 pred Kristom vo vymyslenej dedinke v Galii. Ja som použila úryvky z <http://www.youtube.com/watch?v=XjHzu3QxD5Y>. (6:27 min). Potom som pokračovala ukážkami účesov a líčenia vo fotogalérii na stránke <http://www.fanpop.com/clubs/cleopatra/images/19665921/title/kim-kardashian-as-cleopatra-photo>.

Či žiaci pochopili preberané učivo som zisťovala jednoduchým spôsobom: *praktické využitie učiva*. Rozdala som žiakom papiere a požiadala ich, aby napísali najmenej jedno možné, reálne využitie problematiky historického odievania v starovekom Egypte. Výsledky tohto zisťovania som využila v záverečnej fáze hodiny, kde som zvolila ukážky aplikovateľnosti historických odevov v súčasnosti.

V. Zhrnutie a upevnenie vedomostí (15 min)

Spoločne so žiačkami sme si popozerali videoukážky módnych prehliadok s tematikou egyptskej módy.

Video módna prehliadka:

- Inšpirácie podľa piesne „Pyramídy“
<http://www.youtube.com/watch?v=d3aK1jOjnII> (6:04 min)
- Christian Dior Haute Couture <http://www.youtube.com/watch?v=5RoWgyvS91I> (7:41 min)

Video líčenie:

<http://www.youtube.com/watch?v=cdt-hF606w> (5:45 min)

V závere vyučovacej hodiny som spoločne so žiakmi zhodnotila videoukážky a zisťovala som názory žiakov na módu tohto obdobia. Taktiež som ich oboznámila s obsahom učiva na nasledujúcu hodinu, tak aby si zabezpečili a doniesli pomôcky.

Zadaním domácej úlohy som vyučovaciu hodinu ukončila.

Domáca úloha – Na základe informácií získaných na vyučovacej hodine a z učebnice (O.Mózsiová, A. Bohatová: Dejiny odievania) spracujte poznámky do zošita, ktoré budú obsahovať charakteristiku ženského a mužského účesu, odevu a vizáže v starovekom Egypte.

Štruktúra vyučovacej hodiny (3. hodina)

I. Organizačná časť (5 min)

Oboznámenie žiakov s obsahom a štruktúrou vyučovacej hodiny. Oboznámenie s cieľom vyučovania.

II. Vysvetlenie zadania (5 min)

So žiakmi sme si opísali základné prvky egyptského odevu a módy a na základe získaných poznatkov bolo ich úlohou na tejto hodine nakresliť historický odev a urobiť návrh líčenia. Žiačky mali pripravené rysovacie pomôcky a výkres.

Pre egyptské líčenie je charakteristický tvar tzv. Horove oko. Toto je ukážka kresby <http://www.youtube.com/watch?v=niTmpt60lo>.

Obrázok 2 Horove oko - egyptský symbol moci. Pamiatka na stratu oka boha Hora v boji so Sutehom.

Prameň: <http://www.myty.cz/rservice.php?akce=tisk&cisloclanku=2008020001>

Zaujímavý je aj príbeh o bohovi Horovi a jeho oku, takže som žiačkam prerozprávala príbeh a ukázala ukážku líčenia týmto štýlom s popisom jednotlivých symbolov. <http://pustnaruza.blog.pravda.sk/2010/08/01/oko-boha-hora/>

III. Samostatná práca žiakov (15 min)

Keďže tvar egyptského odevu je jednoduchý nebolo potrebné na kreslenie veľa času, samozrejme musíme počítať s tým, že nie všetky žiačky majú výtvarné zručnosti, hlavne v prvom ročníku, preto im ako pomôcku ponúkam nákras siluety postavy, ktorú prenesú na výkres a potom len dokresľujú odev a účes. Podobne je to aj s návrhom líčenia na predlohe s nakreslenou tvárou, kde domalujú líčenie.

Pri kreslení, som žiačkam prehrala aj tieto ukážky egyptskej kultúry: Egyptský tanec o kráľovnej Nefertity, ako jednej z najkrajších egyptských kráľovien – módnej ikony v dnešnom ponímaní, ktoré spríjemnili atmosféru v triede:

http://www.youtube.com/watch?v=1u5WJ-G_bbs,

<http://www.youtube.com/watch?v=lyVRMoIM6BY>

IV. Zhodnotenie návrhov (10 min.)

Pozbierala som nakreslené návrhy a spolu so žiačkami sme začali hodnotiť jednotlivé práce. Hodnotenie prebiehalo tak, že na výkrese nebolo napísané meno tvorca, takže som jednotlivé výkresy označila číslami a znova rozdala tak, aby každá žiačka hodnotila kresby svojej spolužiačky a na osobitný papier mali napísať číslo práce a svoje vyjadrenie k práci podľa schémy:

Práca č.:

- celkový dojem 0-5b
- vystihnutie základných prvkov odevu 0-5b
- vystihnutie základných prvkov líčenia 0-5b

Spolu bodov 0-15

Po zhodnotení výkres posunuli svojej spolužiačke a prebehlo znova hodnotenie. Každú prácu hodnotili tri žiačky. Výsledné hodnotenie sme si zapísali do tabuľky na tabuľu, kde bolo zobrazené aj celkové hodnotenie podľa počtu dosiahnutých bodov.

Tabuľka 1

PRÁCA Č.	celkový dojem 0-5b	vystihnutie základných prvkov odevu 0-5b	vystihnutie základných prvkov líčenia 0-5b	SPOLU BODOV	ZNÁMKA
1.					
2.					
3.					

Zdroj: vlastné spracovanie

Výsledné hodnotenie/známka:

45 – 40 b	1
39 – 36 b	2
35 – 29 b	3
28 – 20 b	4
19 - 0 b	5

Po zapísaní bodov a známky v tabuľke som na jednotlivé výkresy podľa prideleného počtu bodov zapísala známku, každý mal možnosť vyjadriť svoj názor, alebo poznámky k kresbám, ktoré som žiačkam ukázala no a nakoniec prebehla identifikácia tvorcov a zápis známok.

V. Zadanie domácej úlohy (10 min)

Záver vyučovacej hodiny som venovala oboznámeniu žiakov s prácou na najbližšej hodine. Rozdelila som ich do štvorčlenných skupín (modelka a vizážisti, počítam aj s absenciou) a úlohou pre každú skupinu na ďalšej hodine bola praktická realizácia egyptského odevu na tému: **Egyptská princezná**. Žiačky som vyzvala, aby sa dohodli a systémom „čo dom dal“ vytvorili jednoduchý egyptský odev, ktorý na vyučovacej hodine zrealizujú a doplnia líčenie a celkovú vizáž.

Aby mali nejakú inšpiráciu pozreli sme si ukážky:

- videonávod, ako si jednoduchý egyptský odev vytvoriť: tvorba egyptského odevu <http://www.youtube.com/watch?v=YYd7L0Icfpg> (4:59 min)
- videonávod líčenia <http://www.youtube.com/watch?v=QMjOPwfTIQ> (5:09 min)

Hodnotenie hodiny:

Cieľom tejto vyučovacej hodiny bol rozvoj tvorivosti a kritického myslenia žiakov. Aj napriek tomu, že žiačky majú základné zručnosti pri kreslení, nezaobíde sa to bez poznámok typu: „Je to ťažké!“, „Na čo nám to bude?“. Na tieto otázky mám pripravené, ako odpoveď, práce žiakov z predchádzajúcich rokov a používam ukážku práce tej istej žiačky v prvom ročníku a potom postupne v každom ročníku. Žiačky vidia pokrok, ktorý je na jednotlivých výkresoch v závislosti od ročníka viditeľný. Sami uznajú, že na tieto

zadania je potrebná trpezlivosť a cvik. Keďže sa budú v svojej práci venovať líčeniu, tento tréning vedie k tomu, že sa im lepšie pracuje so štetcom a farbami.

A nakoniec poznámka od maturantov, ktorí pri maturitnej práci, pri návrhu líčenia bez komentára najprv spracujú návrh, potom pristupujú k nácviku a nakoniec aj realizácii líčenia. Vo štvrtom ročníku už presne vedú, čo k realizácii modelu patrí. Musím skonštatovať, že nakoniec sa im práca zdá jednoduchšia a hlavne lacnejšia. Farbičky a lacné tiene, ktoré môžu používať pri kreslení na výkres, nemôžu použiť na líčenie modelky, ich profesionálna kozmetika je podstatne drahšia.

Štruktúra vyučovacej hodiny (4. hodina)

I. Organizačná časť (5 min)

Oboznámenie žiakov s obsahom a štruktúrou vyučovacej hodiny. Oboznámenie s cieľom vyučovania. Kontrola pomôcok.

II. Realizácia vizáže na tému Egyptská princezná (30 min)

Žiacky rozdelené do skupín zrealizovali celkovú vizáž na tému: Egyptská princezná. Z materiálov, ktoré našli doma, biela plachta, korále, kúsky lurexových látok vyrobili odev. Po oblečení previedli líčenie a úpravu účesu. Z mojich skúseností viem, že pri takejto realizácii, hlavne, keď sa robí po prvýkrát je potrebné žiakov podporiť aj poradiť. To znamená, že pri práci v skupinách sa snažím rozprávať sa so žiačkami, odkiaľ doniesli pomôcky, ako budú postupovať. Robím to preto, že v závere každá skupina hodnotí svoju prácu, čo sa im podarilo, čo by urobili ináč, kto navrhoval odev a aké prvky historického odevu uplatnil, kto zrealizoval líčenie a aké boli inšpirácie. Výsledky práce žiačky zdokumentovali pomocou fotoaparátu.

Obrázok 3 Egyptské princezné

Prameň: vlastný fotoarchív

III. Hodnotenie (10 min)

Hodnotenie som previedla ústne. Každá skupina predviedla svoju modelku. Vyzdvihla som prvky, ktoré sa vydarili veľmi dobre a poukázala na tie, ktoré nepatrili k tomuto historickému obdobiu. Nakoniec som žiakom ešte raz ukázala všetky kreslené návrhy, ktoré kreslili na predchádzajúcej hodine. Na niektorých sme sa spoločne zasmiali, žiačky spozorovali a vedeli povedať, kde urobili chybu, či už v návrhu alebo na modelke.

Hodnotenie hodiny:

Každoročne sa pripravujeme na rôzne kadernícke alebo kozmetické súťaže. Už v prvom ročníku pracujeme tak, aby sme z jednoduchých kúskov odevov vytvorili niečo nové a zaujímavé. Prezliekanie, dotváranie celkovej vizáže žiačky veľmi baví. Osvedčilo sa mi aj využitie starších kúskov oblečenia po svojich dcérach, ale často pomôžu aj kolegyne, a tak na hodine vytvárame rôzne variácie. Podobne aj pri historických odevoch, hlavne pre obdobie staroveku, náročnosť tvorby odevu nie je veľká. Stačí nápad a dávka fantázie. Aby dievčatá vytvorili daný model, prehľadali domáce zásoby, karnevalové masky a podľa mojich pokynov zašli aj do second handu.

Hodina bola plná tvorivých nápadov, ale aj zábavy a poznania. Učiteľ musí byť v tomto prípade pripravený aj na alternatívu, že niektorá skupina žiačok si nedonesie potrebné veci. Potom musí byť pripravený aj náhradný plán. Väčšinou to riešim tak, že mám v zálohe jeden náhradný kostým, alebo žiačky realizujú len líčenie a účes a odev opisujú slovné. Toto sú ešte ďalšie možné ukážky tvorby egyptského odevu a líčenia, žiačky ich vyhľadali sami, keď hľadali inšpirácie:

<http://www.youtube.com/watch?v=BtseYz0Qfb8&feature=related>

http://www.youtube.com/watch?v=V_SloL2jDRo

3.2 Vývoj odevov a módy v Starovekom Grécku a Ríme

Téma: Móda – odevná, účesová tvorba a líčenie v Starovekom Grécku a Ríme.

Výchovno-vzdelávacie ciele: Na základe filmovej ukážky a diskusie zrealizovať vizáž ženy starovekého Grécka a Ríma. Pochopiť a kriticky posúdiť mediálne spracovanú a znázorňovanú realitu.

Žiak vie:

Opísať odevnú a účesovú tvorbu v antike.

Vyjadriť vlastnými slovami starostlivosť o krásu v antike.

Nakresliť Grécky odev a účes, urobiť rozbor Gréckeho líčenia tváre.

Nakresliť Rímsky odev a účes, urobiť rozbor Rímskeho líčenia tváre.

Porovnať odevy a účesy Grékov a Rimanov.

Navrhnuť a prakticky zrealizovať ženský odev, účes a líčenie starovekého Grécka.

Vyučovacie pomôcky: počítač s pripojením na internet, interaktívna tabuľa, rysovacie pomôcky, odevné materiály – plachty, bižutéria odevné doplnky k téme, líčidlá.

Pri preberaní tejto témy je postup pri vyučovaní podobný, ako v predchádzajúcom prípade, vyučovanie dopĺňam len o rôzne aktivizujúce metódy, ktoré zaradujem do vyučovacieho procesu.

Antickej móde, odevnej a účesovej tvorbe je v tematickom pláne vyčlenených 6 hodín. Prvé tri vyučovacie hodiny sú venované sprístupňovaniu nového učiva, charakteristike odevnej a účesovej tvorby, ale aj problematike starostlivosti o telo, hygienu v antickom

Grécku a Ríme. Ďalšie vyučovacie hodiny sú venované praktickým činnostiam. Na štvrtej vyučovacej hodine návrhu odevu, účesu a líčenia v Grécku, na piatej návrhu odevu, účesu a líčenia v Ríme a na poslednej realizácii historického modelu.

K vyučovaniu problematiky antického Grécka a Ríma patria mytologické príbehy. Vťahujú žiakov do minulosti, rozprávajú krásne, neskutočné príbehy. Na ČT2 ma zaujal seriál Bohovia a hrdinovia antických mýtov, ktorý som potom našla aj na internete na stránkach:<http://www.youtube.com/playlist?list=PLp6cjpX2SOFEYBvIBpRe3vBQi1nZ8Op9n>.

Seriál si kladie za cieľ zábavnou formou zoznámiť divákov všetkých vekových kategórií so základným okruhom antických mýtov a s vedecko-historickým vysvetlením mytologických udalostí. Súčasťou je predstavenie všetkých najvýznamnejších diel antiky, ktoré sa na spracovávaný okruh mýtov viažu. Seriál je súhrnom mytológie, dejín a umenia antického Grécka. Stavba každého dielu je podobná: Na úvod predstavenie jednej z povestí mýtu animovaná sekvencia, ktorá zavedie žiakov na konkrétne miesto, kde sa konkrétna mytologická udalosť odohrala. Potom sa dostane ku slovu dokumentárne spracovanie, kde spolu s historikmi objavujeme hranicu mýtov a historickej skutočnosti. Je to rovnaký princíp, akým H. Schliemann objavil Tróju a Mykény.

Apolón, Jupiter, Mars, Zeus, Afrodita - mená, ktoré sa stali súčasťou slovníka snád' všetkých civilizovaných národov sveta. Poznáme ich už niekoľko tisícročí. Cyklus sa hrovou i vzdelávacou formou vracia k počiatkom antickej mytológie a pozýva na miesta, kde sa bohovia cítili doma.

Jednotlivé časti:

1. Dvanásť bohov Olympu: <http://www.youtube.com/watch?v=pzvv4fWUfWU>
2. Herakles a Olympia: <http://www.youtube.com/watch?v=PrykiZ8julk>
3. Aténa a Poseidon: <http://www.youtube.com/watch?v=rI3pTmSg4YA>
4. Apolón a Delfy: <http://www.youtube.com/watch?v=gdjiAshP6Sg>
5. Traja hriešnici: <http://www.youtube.com/watch?v=KpEF0PU1Eas>
6. Daidalos, Ikaros a nádherná Kréta:
<http://www.youtube.com/watch?v=3e4HHM2K2pg>
7. Pergamon: http://www.youtube.com/watch?v=nvWhn_3Fhs
8. Trójska vojna: <http://www.youtube.com/watch?v=hS25VP5fq9o>
9. Sparta alebo trpké víťazstvá: <http://www.youtube.com/watch?v=nHzSkwaToE8>
10. Odyseova odysea: <http://www.youtube.com/watch?v=7kSJ7zgf4s0>
11. Eneas: <http://www.youtube.com/watch?v=3dgW66-DqD8>
12. Romulus a Rémus: http://www.youtube.com/watch?v=LGkAMdJ_Coo

(oficiálny text distribútora, <http://www.csfd.cz/film/273779-bohove-a-hrdinove-antických-mytu/>)

Už na kreslených postavičkách v úvode každého dielu je možné pozorovať odev a účes v starovekom Grécku. Z časových dôvodov používam len časť ukážky do 4:00 min. Ukážka je v českom jazyku, ale žiaci bez problémov porozumeli príbehu, ktorý si môžu dopozerať aj doma. Tento cyklus videoukážok môže slúžiť aj pri vyučovaní dejín umenia alebo dejepisu pri preberaní problematiky staroveku. Ukážku z 1. dielu používam ako motivačný príbeh na prvej vyučovacej hodine. Potom sa k nim vrátim, keď žiaci pracujú samostatne pri kreslení, prehrávam jednotlivé diely, aby si žiaci mohli vypočúť krásne antické príbehy. Pre učiteľov mám len jednu radu, úvodné minúty sa opakujú, takže videoukážku posúvam a vyberám len najzaujímavejšie časti.

Problematiku módy a kultúry antického Grécka a Ríma vyučujem pomocou videoukážok z týchto filmov:

Súboj titanov <http://www.youtube.com/watch?v=DnHZlesHdEo>

Herkules http://www.youtube.com/watch?v=BbnD_MnL0T8

Asterix Obelix a Olympijske hry <http://www.youtube.com/watch?v=gYsdkvpVc4Q>

Asterix Obelix kontra Cézár <http://www.youtube.com/watch?v=3wHJJHlHWng>

Trója <http://www.youtube.com/watch?v=oLC-ORph2t8>

Gladiátor <http://www.youtube.com/watch?v=oSomiNeUIfY>

Quo Vadis <http://www.youtube.com/watch?v=ZAdIwD3QItc>

Kleopatra <http://www.youtube.com/watch?v=tNjrfXOgZkM>

Použila som len krátke ukážky filmov, pretože žiačky tieto filmy poznajú a videli ich. Urobili si predstavu o antickom odevu. Veľkú pomoc som našla aj na stránkach vysokej školy textilnej v Liberci a to spracovaním histórie odevnej a účesovej tvorby. Samozrejme, že sú to materiály určené pre vysokoškolákov, ale môžu poslúžiť aj učiteľom odborných predmetov na stredných školách, aby si urobili rozbor problematiky a vybrali pre svojich žiakov správne materiály.

Vznik a vývoj textílií	Empír a klasicizmus, Biedermeier - koniec 18. st. a 1. pol. 19. st.
Mezopotámie - staroveký odev	Období 2. rokoka, doba turnýry - 2. pol. 19. st.
Odev starovekého Egypta	Secese
Odev na Krétě a v Mykénách	Odev 1. pol. 20. století
Odivání v antice - Řecko	Odev 2. pol. 20. století
Odivání v antice - Řím	
Středověká & Byzantská & Románská kultura	
Období Gotiky & Období Renaissance	
Období Baroka & Období Rokoka	

Obrázok 4 Študijný materiál

Prameň: <http://www.kod.tul.cz/predmety/DOK/DOK/dok.html>

Zadanie pre žiakov na tretej vyučovacej hodine: „Učíme sa spolu“.

Téma: Móda starovekého Grécka.

Ciel: Popísať charakteristické prvky antickej módy.

Pomôcky: Učebnica Dejiny odievania, pracovné listy.

Kompetencie: rozvíjať odborné vyjadrovanie, čítanie s porozumením, spoluprácu v skupine, komunikatívnosť, tvorivé schopnosti, akceptovanie názoru iných.

Popis činnosti: žiakov som rozdelila do štvorčlenných skupín. Každá skupina dostala pracovný list, ktorý som rozdelila na štyri časti. Každý žiak v skupine vypracoval jednu časť a po skončení každá skupina prezentovala celú problematiku. Zadaním domácej úlohy bolo vytvoriť jednoduchú prezentáciu v PoverPointe podľa bodov v pracovnom liste, to znamená opis Gréckeho odevu, účesu líčenia a doplnkov. Prezentáciu bolo treba doplniť vhodnými obrázkami. Žiakov som upozornila na kopírovanie obrázkov z internetu – uvedenie použitého zdroja.

Ukážka pracovného listu – antické Grécko

ČASŤ 1 - odev

Doplňte text tak, aby dával zmysel:

1. Grécka kultúra vytvorila typ odevu, ktorý bol .....
2. Základným odevom antických Grékov bol .....
3. Tvorili ho.....
4. Mužský a ženský odev sa od seba líšil.....
5. Klasickým Gréckym plášťom bol .....
6. Obliekal sa tak, že sa .....
7. Najobľúbenejšie farby odevov boli.....

ČASŤ 2 - účes

Doplňte text tak, aby dával zmysel:

1. Antický profil hlavy .....
2. Mladí muži nosili vlasy upravené .....
3. Úprava hlavy u starých mužov bola.....
4. Typickým ženským účesom bol.....
5. Obľúbená farba vlasov bola.....
6. Ako ozdoby vo vlasoch boli obľúbené.....
7. Ako pokrývka hlavy slúžila .....

ČASŤ 3 - líčenie

Doplňte text tak, aby dával zmysel:

1. Fyzickú dokonalosť u mužov a ženský ideál krásy stelesňovali bohovia .....
2. Kalokagatia znamená.....
3. Grécke ženy sa líčili .....
4. Ohnivá rumelka slúžila na .....
5. Prírodnú krásu podčiarkovali kozmetické prípravky.....
6. Grécke slovo „aromata“ znamená .....
7. Nežiaduce ochlpenie sa odstraňovalo .....

ČASŤ 4 - doplnky

Doplňte text tak, aby dával zmysel:

1. Zo šperkov boli najobľúbenejšie.....
2. Šperky boli vyrobené z .....
3. Krobylos bola .....
4. K bežným ženským doplnkom patrili .....
5. Najrozšírenejšou obuvou boli .....
6. Súčasná móda s prvkami antickej kultúry .....
7. Klasický štýl znamená.....

Pri kreslení návrhov sme vychádzali z charakteristiky odevu a účesu, ktorú si žiaci spracovali a odprezentovali v úvode hodiny. Potom sme si prezreli rôzne videoukážky, pomocou ktorých si žiačky urobili predstavu o odievaní v antike, o kráse a prirodzenosti antického odevu a samozrejme aj o možnostiach uplatnenia týchto prvkov v súčasnosti.

V práci uvádzam viac odkazov, ako som schopná bežne na vyučovaní prezrieť, ale všetky odkazy dostanú aj žiačky, pretože sú to inšpirácie pre praktické prevedenie odevu.

- videonávod, ako si jednoduchý antický odev vytvoriť

<http://www.youtube.com/watch?v=VFtTYPqp0yw>

<http://www.youtube.com/watch?v=o5gBjseebj8>

http://www.youtube.com/watch?v=9M_RmzcPTX8

<http://www.youtube.com/watch?v=GTDRroxbSt4>

<http://www.youtube.com/watch?v=uN5m1JiQRQg>

- videonávod tvorba účesu

<http://www.youtube.com/watch?v=7EDibmt8rcs>

- videonávod vizáž

<http://www.youtube.com/watch?v=H-HCJ9oQIIg>

- stránky s ukázkami využitia typických antických prvkov v súčasnosti

<http://www.youtube.com/watch?v=ulsDtatGlr4>

<http://www.youtube.com/watch?v=KNZ9jnnkrT0>

<http://www.youtube.com/watch?v=7oFTVYR4PNY>

<http://kulturio.cz/historie-mody-antika/>

<http://womanonly.topzine.cz/moda-po-vzoru-antickeho-recka-pozor-bez-spodniho-pradla/>

<http://www.forexample.cz/view.php?nazevclanku=hitem-sezony-jsou-boty-bez-podpatku&cislocclanku=2014040012>

<http://www.sperkyalexandra.sk/zaujímavosti/clanok/name/antique>

Výsledky práce sme zdokumentovali fotograficky.

Obrázok 5 Grécky odev

Prameň: vlastný fotoarchív

ZÁVER

Stále aktuálnejšou témou všetkých pedagógov sú inovatívne metódy vyučovania a ich prínos pre vyučovací proces. Nepochybne majú tieto metódy veľký prínos, hodiny sú zaujímavejšie, hravejšie a pútavejšie. Pomocou nich učiteľ dokáže žiakov vtiahnuť a aktívne sa zapojiť do vyučovacieho procesu. Správnou kombináciou inovatívnych a tradičných metód môže dosiahnuť vysokú úroveň vzdelania.

Cieľom predloženej OPS bolo spracovať materiály a námety na vyučovanie odborného predmetu Estetická výchova, v študijnom odbore Kozmetička a vizážistka a Úžitkové výtvarníctvo v študijnom odbore Vlasová kozmetika, aby čo najlepšie podporovali motiváciu a osobné zapojenie žiakov do vyučovacieho procesu a rozvoj mediálnej gramotnosti žiakov, ako jednej z kľúčových kompetencií pre 21. storočie.

Aby som svojich žiakov zaujala a vhodne motivovala snažila som sa vyberať moderné vyučovacie metódy, ktoré zvyšujú odbornú úroveň a špecifické zručnosti žiakov v danej oblasti, rozvíjajú estetické a výtvarné cítenie a vkus žiačok. Mojou snahou bolo priblížiť im povolanie z umeleckej stránky, pestovať ich predstavivosť a objasňovať im spoločenské a kultúrne poslanie odboru. Pomocou týchto metód som rozvíjala tvorivosť a flexibilitu žiakov vo vnímaní kultúrnych artefaktov a otvorenosť žiakov k zmenám vo vnímaní kultúrnych artefaktov. Na zatraktívnenie vyučovacieho procesu som použila ukážky z im známych, ale niekedy aj neznámych historických filmov, ale aj návody a nápady, ako vytvoriť niečo nové, originálne.

K hlavným prínosom práce patrí tvorba didaktického materiálu, ktorá učiteľom odborných predmetov so zameraním na históriu odevnej a účesovej tvorby poskytne námety, ako zatraktívniť, oživiť, vyučovacie hodiny, pretože ako vyplýva z mojej skúsenosti, žiaci filmy pozerajú a to, čo vidia vplýva na ich predstavy o svete. Chcela som poukázať na možnosti, ktoré má učiteľ odborných predmetov pri výbere vhodných aktivizujúcich vyučovacích metód tak, aby mohol uplatniť svoje pedagogické majstrovstvo na to, aby jeho práca vo výchovno-vzdelávacom procese bola úspešná.

Mojou snahou bolo poskytnúť nové nápady, skúsenosti a ilustračný materiál k vybraným témam, ktoré sa týkajú hlavných znakov histórie odevnej a účesovej tvorby. Opisujem svoje skúsenosti, ako pracujem na vyučovacích hodinách s využitím modernej didaktickej techniky a inovatívnych metód vyučovania, pri vyučovaní odborných predmetov, ktoré majú zabezpečiť rozvíjanie tvorivých a umeleckých stránok osobnosti žiakov.

Využitie výsledkov práce vidím v tom, že prinesú argumenty v prospech využívania aktivizujúcich metód vo vyučovaní odborných predmetov na stredných školách. Ukázalo sa, že implementáciou týchto metód do výučby sa zvýši motivácia žiakov a zabezpečia lepšie výkony. Aktivity na vyučovaní môžu žiaci využívať aj v domácom prostredí, žiaci si môžu precvičovať poznatky aj mimo školy často mimovoľne, jednoducho sledovaním televízie alebo filmu.

Moje skúsenosti z pedagogickej praxe svedčia o tom, že najlepším hodnotiteľom výkonu učiteľa sú jeho žiaci. Ak ich učiteľ dokáže správnym spôsobom motivovať, sprístupňuje nové učivo zaujímavou formou, výsledkom sú žiaci, ktorí sa v škole cítia dobre a majú radosť zo svojej tvorby. Každý spokojný žiak je pre učiteľa zadostučinením za jeho prácu.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. PETTY, G.: *Moderní vyučování*. 1. vyd. Praha: Portál, 1996. 380 s. ISBN 80-7178-070-0

Internetové zdroje

2. DZURILLA, M.: Efektivní prostředek vo výučbe hudobnej výchovy – audiovizuálna didaktická pomôcka [online]. blog.cz, [cit. 7.5.2014]. Dostupné na www: <http://dzurilla.blog.cz/1010/efektivny-prostriedok-vo-vyucbe-hudobnej-vychovy-audiovizualna-didakticka-pomocka>
3. Edukačné videá v školskej praxi — metodická príručka, [online]. Filmova skola.sk, [cit. 7.5.2014]. Dostupné na www: http://www.filmovaskola.sk/sites/default/files/lekcia_2_pp15to17.pdf
4. FILECCIA, Marco a kol.: Co je dobré vědět: právo a zákony na Internetu! Autorský zákon a ochrana osobnosti, [online]. stoppiratstvi.cz, Online Safety Institute, z.s.p.o., Praha, IČO: 75098679 [cit. 8.5.2014]. Dostupné na www: http://www.stoppiratstvi.cz/file/edee/pdf/safer_az.pdf originál: www.klicksafe.de
5. HINKE Jana – ŠRÉDL Karel.: Média jako didaktické prostředky procesu vzdělávání na Vysokých školách ekonomického zaměření. Media4u Magazine 2012. [online]. media4u.cz Čtvrtletní časopis pro podporu vzdělávání. 9. ročník X3/2012.ISSN 1214-9187 [cit.7.5.2014]. Dostupné na www: <http://www.media4u.cz/mmx32012.pdf>
6. KOMENSKÝ, Jan Amos.: *Velká didaktika*. Přeložil Augustin Krejčí, Brno: Komenium, 1948, [online]. monoskop.org, [cit. 7.5.2014]. Dostupné na www: http://monoskop.org/images/3/3e/Komensky_Jan_Amos_Didaktika_velka_3_vydani_1948.pdf
7. Zákon 618/2003 Z.z. O autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom, [online]. savba.sk, [cit. 7.5.2014]. Dostupné na www: http://www.juls.savba.sk/dokumenty/autorsky_zakon.html
8. Česko-Slovenska filmova databaze. [online]. csfd.cz, [cit. 7.5.2014]. Dostupné na www: <http://www.csfd.cz/film/273779-bohove-a-hrdinove-antickych-mytu/>
9. Fanpop. [online]. fanpop.com, [cit. 8.5.2014]. Dostupné na www: <http://www.fanpop.com/clubs/cleopatra/images/19665921/title/kim-kardashian-as-cleopatra-photo>
10. Filmová databáze. [online]. fdb.cz, [cit. 8.5.2014]. Dostupné na www: <http://www.fdb.cz/film/kleopatracleopatra/fotogalerie/10272>
11. Hitem sezóny jsou boty bez podpatků. [online]. forexample.cz, [cit. 8.5.2014]. Dostupné na www: <http://www.forexample.cz/view.php?navezclanku=hitem-sezony-jsou-boty-bez-podpatku&cisloclanku=2014040012>
12. Dějiny oděvní kultury, [online]. tul.cz, [cit. 8.5.2014]. Dostupné na www: <http://www.kod.tul.cz/predmety/DOK/DOK/dok.html>
13. Krása a cnost patří k sobě aneb nadčasová antika. [online]. kulturio.cz, [cit. 8.5.2014]. Dostupné na www: <http://kulturio.cz/historie-mody-antika/>
14. Oko boha Hora. [online]. pustnaruzablogpravda.sk, [cit. 8.5.2014]. Dostupné na www: <http://pustnaruzablogpravda.sk/2010/08/01/oko-boha-hora/>

15. Antique. [online]. sperkyalexandra.sk, [cit. 8.5.2014]. Dostupné na [www:
http://www.sperkyalexandra.sk/zaujímavosti/clanok/name/antique](http://www.sperkyalexandra.sk/zaujímavosti/clanok/name/antique)
16. Móda po vzoru antického Řecka: Pozor! Bez spodního prádla. [online]. topzine.cz, [cit. 8.5.2014]. Dostupné na [www: http://womanonly.topzine.cz/moda-po-vzoru-antickeho-recka-pozor-bez-spodniho-pradla/](http://womanonly.topzine.cz/moda-po-vzoru-antickeho-recka-pozor-bez-spodniho-pradla/)